

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“การบูรณาการ...สู่การพัฒนา

คุณภาพชีวิต”

โดย กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ปี 2542

วิชา ทุกกลุ่มประสบการณ์

ระดับ ประถมศึกษา

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรีน

371.102 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส 691 ร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ “การบูรณาการ...สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต”

โดย **क्रमณีวรรณ จิตธรรมมา**, กรุงเทพฯ : 2545.

45 หน้า

ISBN 974-241-584-6

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ 2. มณีวรรณ จิตธรรมมา 3. ชื่อเรื่อง

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ “การบูรณาการ...สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต”

โดย **क्रमณีวรรณ จิตธรรมมา**

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 188/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2545

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

โทรศัพท์ 0-2668-7123

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์

บริษัท แคนดิด มีเดีย จำกัด

50/805-6 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบ้านใหม่

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

โทร. 0-2503-3759

ในการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงาน ย่อมจะต้องมี
ปัญหาต่าง ๆ เป็นอุปสรรคขัดขวางความสำเร็จอยู่เสมอ ยาก
ที่ผู้ใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะหลีกเลี่ยงพ้นได้ คนก็มีปัญหาของคน
สังคมก็มีปัญหาของสังคม ประเทศก็มีปัญหาของประเทศ แม้
กระทั่งโลกก็มีปัญหาของโลก ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตและ
กิจการงานจึงเป็นเรื่องธรรมดาข้อสำคัญ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
จะต้องแก้ไขให้ลุล่วงไปโดยไม่ชักช้า ผู้ใดมีสติปัญญา คิดได้ดี
ปฏิบัติได้ถูก ผู้นั้นก็มีหวังบรรลุถึงเป้าหมายมีความสำเร็จสูง
ถ้าเป็นตรงกันข้าม ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จสมหวังได้...

พระบรมราชาโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
31 กรกฎาคม 2539

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญ และมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้ อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

ธีระ แสง...
๑
(นายรุ่ง แก้วแดง)

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ _____	1
การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ _____	4
การสอนแบบ : การบูรณาการ...สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต _____	4
รูปแบบและขั้นตอนการสอน _____	4
การวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหาเพื่อวางแผนบูรณาการ _____	5
กับกลุ่มอื่น	
การวิเคราะห์จุดประสงค์เพื่อวางแผนบูรณาการกับกลุ่มอื่น _____	6
ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน _____	7
ตัวอย่าง แผนการสอน _____	9
ตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ _____	12
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน _____	24
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง _____	31
แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542 _____	37
คณะผู้ดำเนินการ _____	38

**“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครู
ต้นแบบ”**

การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

**“การบูรณาการ...
สู่การพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต”**

ทว่าจะเป็นครูต้นแบบ

ครูมณีวรรณ จิตธรรมมา เกิดเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2505 ที่อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น บิดาชื่อนายเฉลียว ถ้ำหิน มารดาชื่อนางกลีบบัว ถ้ำหิน สมรสกับ นายประภาส จิตธรรมมา เมื่อปี 2533 มีบุตรธิดา รวม 3 คน เริ่มการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนศิริวัฒน์วิทยา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นอนุบาล ต่อมาย้ายมาศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่โรงเรียนบ้านหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ย้ายมาศึกษาต่อที่โรงเรียนปทุมวิทยากร อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-7 ศึกษาต่อที่โรงเรียนกระนวน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น และสุดท้ายเข้าเรียนต่อที่วิทยาลัยครูเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย ในวิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป จนจบระดับปริญญาตรีในปี 2528

ก้าวแรกของความเป็นครู สอบบรรจุเป็นครูครั้งแรกที่จังหวัดอุดรธานี เมื่อปี 2528 และได้รับคำสั่งแต่งตั้งบรรจุเป็นข้าราชการครู ในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528 ที่โรงเรียนบ้านคำยาง ตำบลผาสุก อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3

รางวัลเกียรติยศที่ได้รับ ได้แก่

- ปี 2529-2531 ประกวดครูดีเด่นทุกปี และได้รับรางวัลในระดับกลุ่ม
- ปี 2531 ครูตัวอย่างของอำเภอวังสามหมอ
- ปี 2534 ชนะเลิศห้องสมุดขนาดกลางระดับจังหวัด
- ปี 2538 รางวัลครูผู้สอนดีเด่นระดับกลุ่ม และระดับอำเภอ ประจำภาคเรียนที่ 1, 2 และ 3 ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
- ปี 2540 ครูภาษาไทยดีเด่น ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น และครูผู้สอนดีเด่น ระดับกลุ่มโรงเรียน
- ปี 2541 ครูปฏิบัติมีผลงานงานดีเด่นของจังหวัดอุดรธานี ประเภทครูสอนระดับประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการคุรุสภาจังหวัดอุดรธานี
- ปี 2542 ครูต้นแบบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผลงานทางวิชาการ อาจารย์ 3

การวัดกระบวนการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

**การสอนแบบ : การบูรณาการ...สู่การพัฒนาคุณภาพ
 ชีวิต**

แนวคิดและหลักการที่นำมาใช้

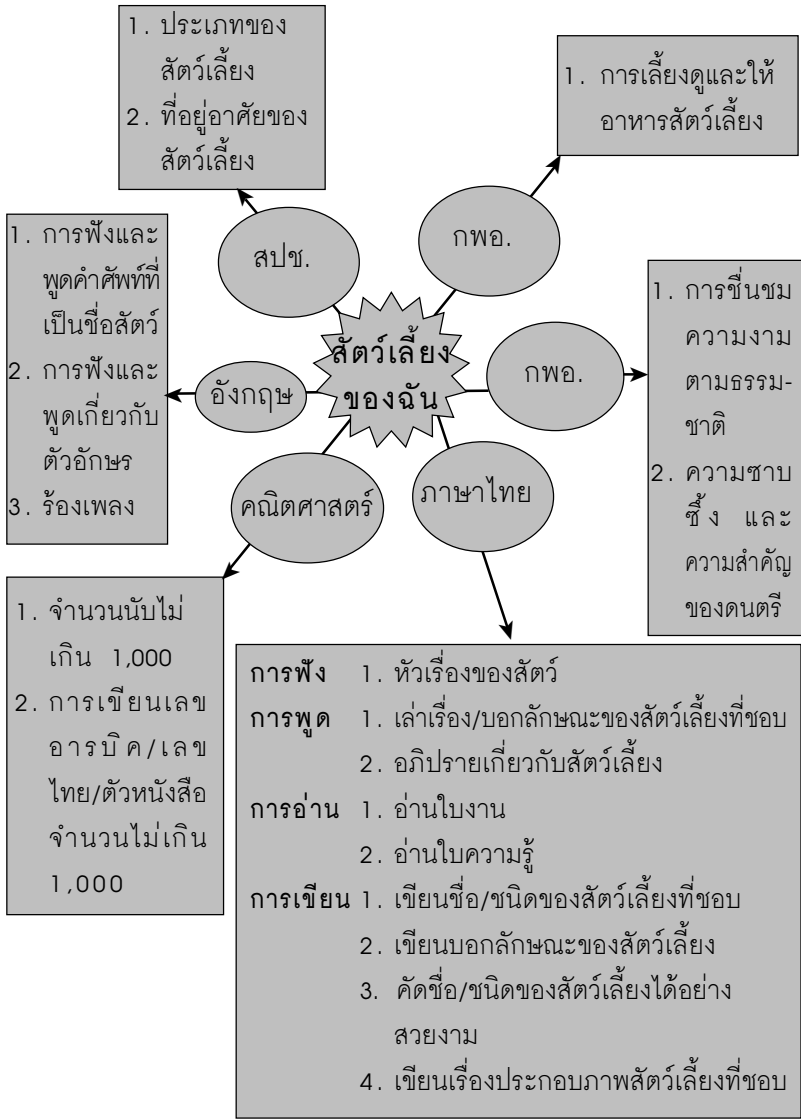
จากประสบการณ์ที่สอนมา ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวคิดตามหลักการที่ว่า

- กระบวนการ คือ สะพานของการเรียนรู้
- ครู คือ แม่แบบของพฤติกรรม
- เป้าหมาย คือ การสร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ

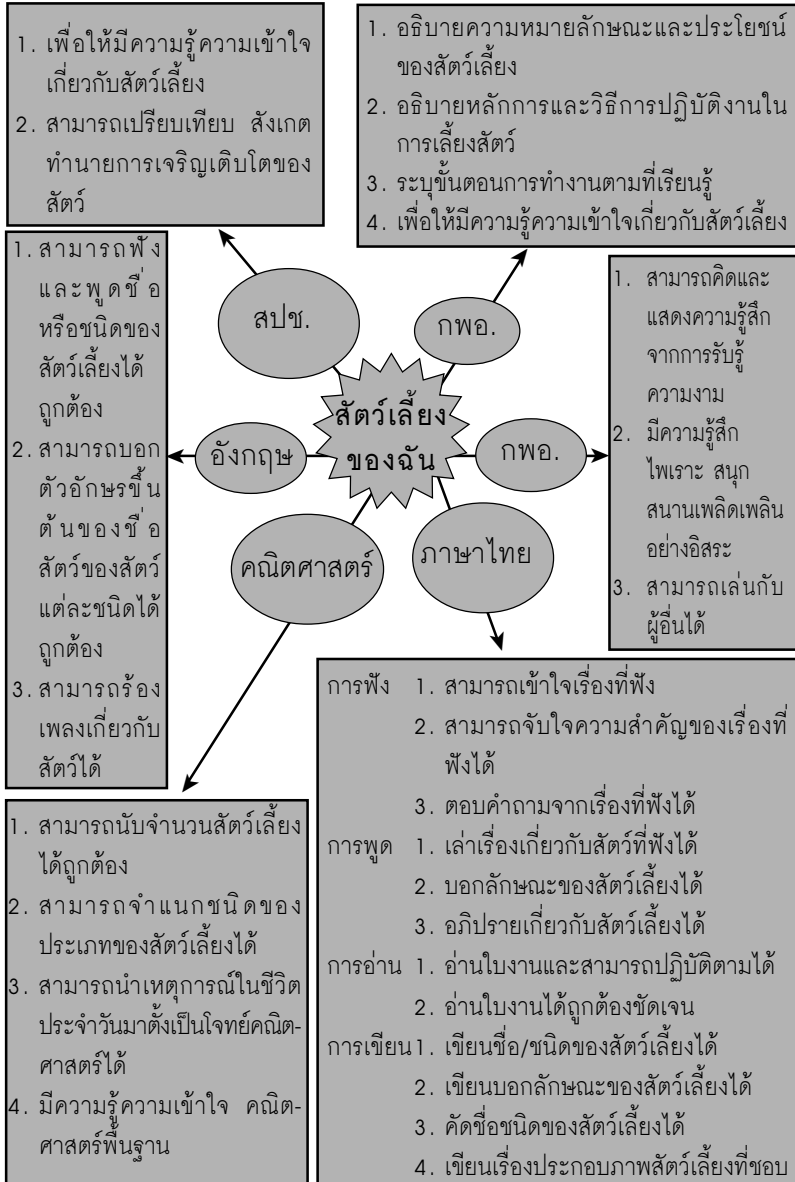
รูปแบบและขั้นตอนการสอน

เป็นรูปแบบที่เน้นกระบวนการ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ
 “สอนบูรณาการ ... สู่โครงงาน ... ประสานแบบเรียนเล่มเล็ก
 ... มุ่งประสบการณ์ทางภาษา ... สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม
 ... เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต”

การวิเคราะห์โครงสร้างเนื้อหา

การวิเคราะห์จุดประสงค์เพื่อวางแผนบูรณาการกับกลุ่มอื่น

เพื่อวางแผนบูรณาการกับกลุ่มอื่น ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครู นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการใช้เพลงหรือเกม โดยสอนเพลง เสือไล่วัว และเพลงหอยกระเบิด โดยให้เด็กอ่านและร้องเพลงตามจน เด็กร้องได้ จากนั้นจะใช้เพลงเสือไล่วัว เกมเสือไล่วัว ประมาณ 10 นาที และใช้เพลงหอยกระเบิดในการจัดกลุ่มนักเรียน ในช่วงนำเข้าสู่บทเรียนถือว่าเป็นใบงานวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยได้

2. ขั้นการสอน

ใบงานแรก เป็นวิชา สปข. ครูจะใช้วิธีการสอนแบบระดมสมอง เด็กจะเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม ใบงานที่สอง เป็นวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ ใช้การสอนโดยโครงการ ให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งความรู้/ชุมชน/พ่อแม่

ครู จะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กมีคุณธรรมด้านเมตตา กรุณาสัตว์ มีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความขยัน ความประหยัดและอดทน ใบงานที่สาม วิชาภาษาไทยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ในการสอนฟัง/พูด/อ่าน และการเขียนจะให้นักเรียนทำแบบเรียนกลุ่มเล็ก เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงที่นักเรียนชอบนักเรียนจะเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ/แบบพึ่งพา/ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากนั้น เด็กจะเรียนใบงานที่สี่ วิชาคณิตศาสตร์ ครูจะสอนให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยให้นักเรียน

สร้างโจทย์จากภาพในแบบเรียนเล่มเล็กหรือจากชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง ซึ่งก่อนที่จะให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ ครูจะต้องสอนกฎ/หรือนิยามคณิตศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องที่จะให้นักเรียนก่อนใบงานที่ทำ วิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูจะสอนโดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ให้นักเรียนช่วยกันแต่งเพลงเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงอย่างง่ายๆ พร้อมกับใส่ทำนองและแสดงท่าทางประกอบ และส่งงานต่อเนื่อง เป็นการบ้านเพื่อโยงความรู้สู่ท้องถิ่น โดยให้นักเรียนแต่งเพลงที่เกี่ยวกับสัตว์มาโดยร่วมกับผู้ปกครองหรือผู้ที่มีความรู้เรื่องการร้องหมอลำ สารภัญ ช่วยในการใส่ทำนองให้เป็นเพลงพื้นบ้าน ใบงานที่หก วิชาภาษาอังกฤษ สอนโดยให้นักเรียนศึกษา/ฟังเสียงจากวีซีดี และเลียนแบบการพูดออกเสียงจากเทปและวีซีดี ซึ่งการสอนแต่ละใบงานถ้างานไหนเด็กมีปัญหาหรือสนใจก็ให้เชื่อมโยงความรู้สู่ท้องถิ่นอีก เกิดเป็นโครงการใหม่ที่เกี่ยวกับเรื่องสัตว์เลี้ยงได้อีก

3. ขั้นสรุป

ในการสรุปเนื้อหาเรื่องสัตว์เลี้ยง ครูจะทำใบงานวิชาภาษาไทยการอ่าน เป็นใบความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ให้นักเรียนอ่าน และให้ศึกษาเพิ่มเติมจากห้องสมุด นำเสนอที่หน้าชั้นเรียน จากนั้นครูช่วยเสริมเพิ่มเติม

ตัวอย่าง

แผนการสอน

จากรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ...สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต
“สอนบูรณาการ...สู่โครงงาน...ประสานแบบเรียนเล่มเล็ก...มุ่ง
ประสบการณ์ทางภาษา...สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม...
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต” ครูจะใช้วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
เป็นแกน โดยมีรายละเอียดกระบวนการสอนตามรูปแบบที่กล่าว ดังนี้

1. สอนบูรณาการ

การสอนบูรณาการ คือ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ และเป็นประสบการณ์ตรงที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในวิชาการหลายๆ แขนง ในลักษณะ “สหวิทยาการ” โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยให้เกิดความรู้แบบองค์รวม

ขั้นตอนในการสอนบูรณาการ เริ่มจากการหาหัวข้อสาระการเรียนรู้ โดยเริ่มจากโครงสร้างของหลักสูตรในระดับท้องถิ่น หรือที่ใช้อยู่ด้วยระดับสมองจากนักเรียนและครู เป็นการดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น จากนั้นกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อได้หัวข้อเรื่องและจุดประสงค์แล้ว ขยายเนื้อเรื่อง โดยการ

ขยายเครือข่ายของหลักสูตร ร่วมกันกำหนดเนื้อหา และร่วมกันกำหนดขอบเขตของการเรียนรู้ กับนักเรียน เมื่อได้ขอบเขตแล้ว จัดคาบเวลา ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม และต้องมีความยืดหยุ่นตามกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนจะดำเนินการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่จัด โดยวิธีที่หลากหลายและศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ภายในห้องเรียนและชุมชน ขึ้นสุดท้ายของการเรียนการสอนแบบบูรณาการคือการประเมินผล โดยนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

ในการสอนแบบบูรณาการนั้น สอนบูรณาการแบบสอดแทรก โดยขั้นตอนการสอนต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. ขึ้นวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยศึกษาวิเคราะห์ จุดประสงค์ กำหนดคาบเวลาสอนเอง โดยประมาณ
2. เนื่องจากครูสอนทุกวิชา ครูจึงกำหนดวิชาแกนที่ตนเองถนัด เป็นวิชาหลัก คือ วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตแล้ว บูรณาการสอดแทรกไปสู่วิชาอื่น
3. กำหนดหัวข้อ/สาระการเรียนรู้ โดยการวางแผนร่วมกับนักเรียน
4. เนื่องจากครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นชั้นเด็กเล็ก ครูจึงเป็นคนวางแผนบูรณาการเนื้อระหว่าง กลุ่มวิชา และ จุดประสงค์การเรียนรู้
5. สร้าง และออกแบบกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน

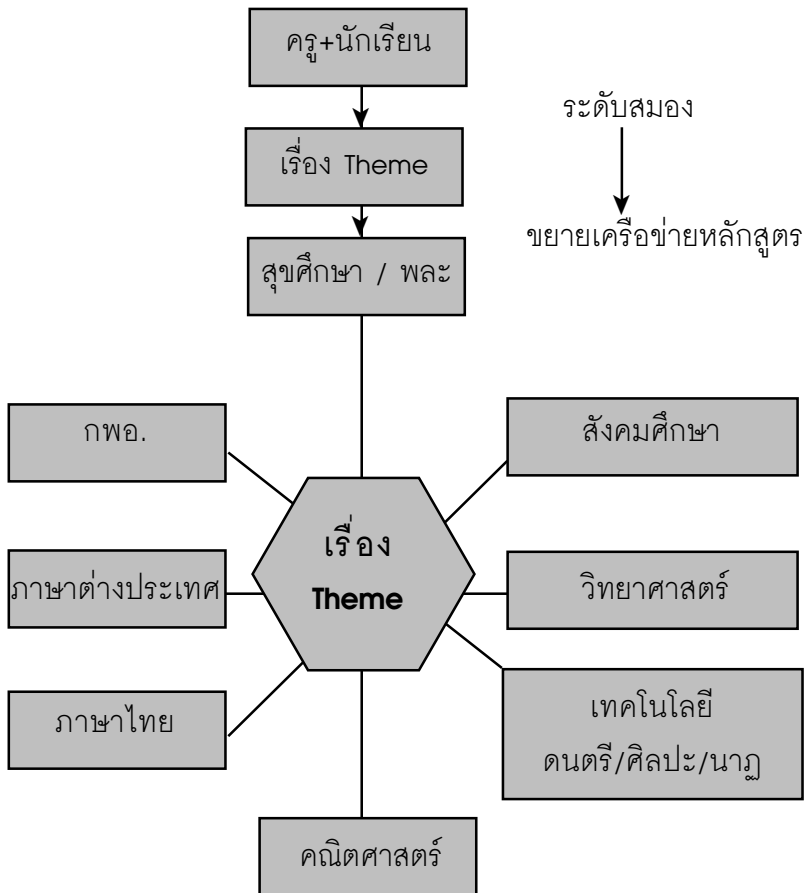

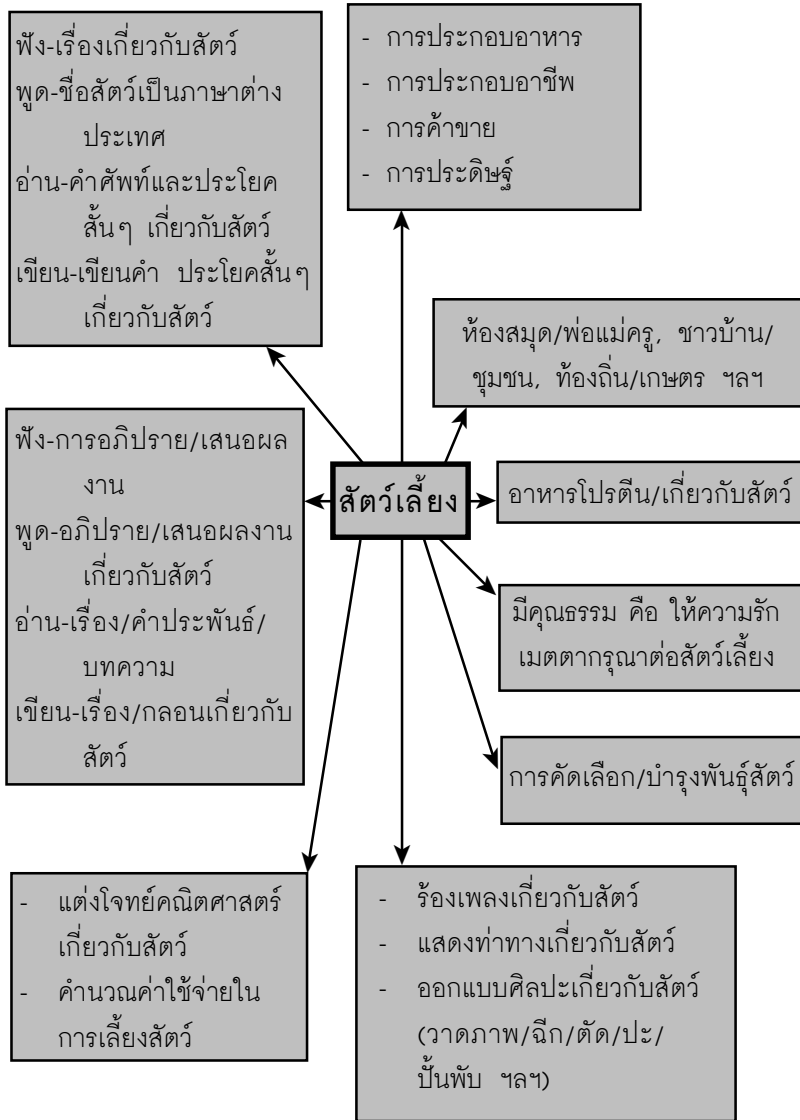
6. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม/ครูคอยชี้แนะแนวทาง
7. นักเรียนนำเสนอผลงาน ส่งผลงานตรวจแก้ไขเพื่อปรับปรุงงาน
8. นักเรียนสร้างเกณฑ์ประเมินร่วมกันกับครู และประเมินกันเองตามวิธีการบวนการประชาธิปไตย โดยคำนึงถึงการไม่เข้าข้างตนเอง การไม่หลงตนเองและการไม่ดูถูกตนเอง
9. นักเรียนคัดเลือกชิ้นงานดีเด่น จัดนิทรรศการ
10. เรียนรู้กับกลุ่มอื่นโดยการศึกษาจากผลงานที่จัดนิทรรศการที่ป้ายนิเทศ
11. ถ้ามีปัญหา ความสนใจ นำความรู้เชื่อมโยงสู่ท้องถิ่นในลักษณะของโครงการ

ตัวอย่าง

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

2. สู้อาจารย์

วิธีการสอนแบบโครงการ คือ การจัด/กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ผู้สอนจัดประสบการณ์หรือจัดสถานการณ์ให้นักเรียนทำงาน เหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ได้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์ด้วยตนเอง ได้แก้ปัญหา ได้วางแผนทำงานเอง ทั้งยังฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีให้แก่ นักเรียนด้วย

การสอนโดยให้นักเรียนทำ “โครงการ” มีข้อดีหลายประการ เช่น นักเรียนจะเป็นผู้พบความรู้เอง รู้จักวิธีแสวงหาข้อมูล ทุกคนมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการทำงานร่วมกันและรักการทำงาน ฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฝึกให้รู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และที่สำคัญก็คือ ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนได้เป็นอย่างดี แต่การสอนด้วยการจัดทำโครงการจะประสบความสำเร็จได้นั้น ควรคำนึงถึงปัจจัยหลายประการดังที่ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 54) เสนอไว้ดังนี้

1. การจัดทำโครงการต่างๆ ทั้งครูผู้สอนและเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำค่อนข้างมาก ต้องมีการศึกษาค้นคว้าเอกสารความรู้ต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนระหว่างทำการทดลอง
2. เรื่องที่จะทำจะต้องเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว ผลที่ได้ควรเกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนหรือบุคคลในท้องถิ่น

3. เรื่องที่ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก เด็กสามารถทดลองหรือทำได้
4. การออกแบบการทดลองจะต้องครอบคลุมจุดหมายที่กำหนดไว้
5. ระหว่างการทำโครงการ จะต้องมีการแก้ไขปัญหา เด็กจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

โครงการในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ครูสอนส่วนมากจะเป็นโครงการประเภทสำรวจ เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ในเรื่องที่ผ่านมาแล้วเสร็จสิ้นแล้ว แต่นักเรียนยังคงมีความสนใจที่จะเรียน หรือศึกษาเรื่องที่เรียนแล้วอีกก็จะมอบหมายให้ไปทำเป็นโครงการที่เชื่อมโยงความรู้เดิมที่เรียนมาสู่ท้องถิ่นเป็นลักษณะของโครงการสำรวจ เช่น เมื่อสอนเรื่องสัตว์จบแล้ว แต่นักเรียนอยากรู้และอยากศึกษาเรื่องสัตว์เลี้ยงที่มีอยู่ในหมู่บ้านว่ามีสัตว์ประเภทไหนบ้าง กี่ตัว เป็นต้น เมื่อนักเรียนได้จัดทำโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ก็จะให้นักเรียนสรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสัตว์โดยการให้นักเรียนจัดทำแบบเรียนเล่มเล็กเกี่ยวกับสัตว์ที่ตัวเองชอบคนละ 1 เล่ม

นอกจากนั้น ครูยังเป็นทีปรึกษาให้กับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในการจัดทำโครงการส่งเข้าประกวดในงานศิลปะหัตถกรรมและวิชาการ ในโครงการประเภททดลอง และประเภทสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถจนชนะการแข่งขันในระดับอำเภอ

3. ประสานแบบเรียนเล่มเล็ก

แบบเรียนเล่มเล็ก เป็นนวัตกรรมในการเขียนหนังสือของครู ให้ครูได้ฝึกเขียนหนังสือให้นักเรียนอ่าน เพื่อแก้ไขปัญหาความขาดแคลนหนังสืออ่านของนักเรียน แบบเรียนเล่มเล็กส่วนใหญ่มีขนาด 5-10 หน้า ใช้เป็นหนังสือนำเข้าสู่บทเรียนสามารถนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนได้อย่างดี และเป็นการส่งเสริมการเขียนของเด็กเพื่อให้อ่าน การเขียนตกแต่ง และค้นคว้าเพื่อเสริมความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

ครู ได้ฝึกให้นักเรียนเป็นนักคิดนักเขียนด้วย ดังนั้น ครูจะฝึกให้เขาเขียนเรื่องสั้นๆ จากเคยได้เรียนมาแล้ว สรุปให้เป็นความคิดรวบยอด ในรูปแบบของแบบเรียนเล่มเล็ก พร้อมทั้งวาดภาพประกอบตัวอย่าง เมื่อนักเรียนจัดทำโครงการหรือเรียนเรื่องนั้นเสร็จแล้ว ให้นักเรียน จัดทำแบบเรียนเล่มเล็กคนละ 1 เล่ม เช่น เรื่องสัตว์ สัตว์ที่ฉันชอบ เนื้อหาของเขาจะบอกลักษณะของสัตว์ที่ชอบ ที่อยู่อาศัย อาหาร ประโยชน์ โทษ เป็นต้น (ภายในรูปเล่มจะมีส่วนต่างๆ ตามโครงร่างของแบบเรียนเล่มเล็ก อาจจะไม่สมบูรณ์นักในระยะเริ่มเขียนใหม่)

นักเรียนของครูมีความสุขในการเขียน และวาดรูปถ้าเขาเขียนไม่เสร็จ ครูจะให้เขานำกลับไปทำต่อที่บ้าน ให้พ่อแม่ หรือพี่มีส่วนในการเขียนหนังสือร่วมกันกับเขาด้วย

4. มุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษา

การสอนภาษาไทยโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา หมายถึง วิธีการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก ให้เด็กได้คิด ฟัง พูด อ่านและเขียนเป็นหลักการสอนอ่าน โดยใช้ประสบการณ์ทางภาษานี้ จะสัมพันธ์กับการพูด ฟัง เขียน ซึ่งมีในขั้นตอนการสอนอยู่ 5 ขั้น คือ

- ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ร่วมเป็นการสนทนาหรือเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง
- ขั้นที่ 2 กระตุ้นให้คิดหลังจากฟังเรื่องแล้วมีการซักถามให้คิดและอภิปรายร่วมกัน
- ขั้นที่ 3 บันทึกข้อความเมื่อนักเรียนเข้าเรื่อง คิดเรื่องตรงกันแล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ฟัง ครูบันทึกข้อความของนักเรียนบนกระดานหรือแผนภูมิ หากนักเรียนใช้ภาษาผิดครูจะช่วยแก้ไขให้
- ขั้นที่ 4 อ่านข้อความที่บันทึก เมื่อครูเขียนข้อความในขั้นที่ 3 แล้วให้นักเรียนฝึกอ่านให้คล่องทั้งชั้นพร้อมกัน และรายบุคคล
- ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียนนำเอาแบบเรียนเล่มเล็กที่ครูหรือนักเรียนแต่งขึ้นมา หรือใบความรู้ในเรื่องที่เรียนมาสอนตามขั้นตอนของ ม.ป.ก. ในขั้นที่ 5

ในการจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นั้น มีหนังสือ และเรื่องที่กรมวิชาการจัดส่งมาให้ทำการเรียนการสอนอยู่ด้วยกัน 5 เรื่อง คือ

1. ไปทะเล
2. เครื่องบินทหาร
3. ถนนสีขาว
4. บ้านของผม
5. เพาะง่ายกินอร่อย

ในปีแรกและปีที่สอง ครูก็สอนตามหนังสือที่ให้มา แต่ต่อมาปีที่สาม ฉันได้เอาเรื่องใกล้ตัวนักเรียน เช่น เรื่องโรงเรียนของฉัน เก็บส่วนที่ครูกับนักเรียนได้เขียนแบบเรียนเล่มเล็กขึ้นมา นำมาสอนตามขั้นตอนของ ม.ป.ภ. เด็กๆ สนุกสนานเพราะเป็นเรื่องของพวกเขาเอง ในปีนี้ ครูได้ยึดหลักสูตรวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นแกนและสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนแบบบูรณาการ ดังนั้นเนื้อหาของการสอน ม.ป.ภ. ของครู จะเป็นอยู่ในใบความรู้ของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หรือแบบเรียนเล่มเล็กนั่นเอง

5. สอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูจะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ เพราะเด็กๆ ของครู อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครูจึงต้องคอยย้ำพูด ย้ำฟัง ให้นักเรียนเกิดความตระหนักในการที่จะ

พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นการสอนบูรณาการ โครงการ
การทำแบบเรียนเล่มเล็ก หรือการสอนมุ่งเน้นประสบการณ์ทาง
ภาษานั้น

ครูจะคอยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ โดย
เฉพาะความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย ความขยัน
ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน ตลอดจนการมีน้ำใจ และจะแก้ไขพฤติกรรม
ทันทีที่นักเรียนแสดงอาการที่ไม่พึงประสงค์

นอกจากการเรียนการสอนแล้ว ครูยังจัดกิจกรรมที่เสริม
สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์
อันพึงประสงค์ เช่น การจัดกิจกรรมโครงการ การจัดสิ่งแวดล้อมที่
ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรม...
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

6. เตรียมห้องเรียนในฝัน

<i>เตรียมห้องเรียนในฝัน</i>	<i>เก็บการทำเข็มตัวอย่าง</i>
<i>ทำแบบเรียนให้สนุก</i>	<i>มองโลกในแง่ดี</i>
<i>มันใจพัฒนาเด็ก</i>	<i>ไม่ว่าวงเวียนเพลงกิจกรรม</i>
<i>ปลูกฝังความรักเพื่อน้อง</i>	<i>ชื่นชมคุณธรรม</i>

การจัดชั้นเรียนที่ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ โดยจัดตาม
กลุ่มประสบการณ์ให้ครบทุกกลุ่มวิชา

นอกจากนี้ ยังจัดให้มีมุมที่เสริมสร้างลักษณะนิสัยและเจตคติที่ดี ในการดำรงชีวิต คือ มุมหนังสือ มุมค้นคว้า มุมดื่มน้ำ มุมยิ้มสวยดีพินดี มุมเสปิยง มุมสวย จัดห้องเรียนให้สะอาด มีบริเวณที่จะให้เด็กนั่งทำกิจกรรมกับพื้นได้ให้เด็กคิดว่า เหมือนกับเขาอยู่ที่บ้าน มีเสื้อผ้า 3-4 ผืน จัดมุมเล่านิทาน มุมเวทีทองให้เด็ก ๆ ได้นำเสนอผลงานและแสดงออก จัดให้มีมุมแบบปฏิบัติ มุมกล่องใบงาน มุมส่งผลงาน เก็บสื่อการเรียนการสอนเป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ตามประสบการณ์ต่างๆ มีบอร์ดต่างๆ ไว้ให้ความรู้และจัดนิทรรศการผลงานเด็ก ซึ่งในการทำความสะดวกนั้นได้แบ่งเวรประจำวัน ปฏิบัติหน้าที่ บัด กวาด เช็ด ถู โตะ แก้ว จัดของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ประดับ ตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน ส่วนนักเรียนที่ไม่ใช้เวร จะช่วยดูแล รักษาอาคารเรียน ให้สะอาดเรียบร้อยก่อนเข้าแถวและก่อนที่จะเข้าห้องเรียน

7. มั่นใจพัฒนาเด็ก

ครู ต้องมีความรักและศรัทธาในหัวใจที่จะพัฒนาเด็ก และมีความเข้าใจในตัวเด็กว่า เด็กคือเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็ก เด็กคือความบริสุทธิ์ เด็กรักความสนุกสนาน เด็กชอบการแข่งขัน เด็กมีพลังสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง ดังนั้น กิจกรรมทั้งหลายที่จัดให้เด็กควร จะจัดหลากหลายรูปแบบ และจำต้องคำนึงด้วยหลัก 4 ส. คือ

- ส.1 สนุกสนาน หมายถึง ให้เด็กได้รับความเบิกบาน แจ่มใส ได้เล่น ได้แสดงออกมีความสุขในการเรียนรู้

- **ส.2 สนับสนุน** หมายถึง เราให้เด็กได้ใช้ความสามารถ เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
- **ส.3 ส่งเสริม** หมายถึง เด็กได้รับการส่งเสริมทางวิชาการ หรืออาจเป็นการส่งเสริมในทางคุณธรรม จริยธรรมอย่าง ง่ายๆ และส่งเสริมประสบการณ์ในชีวิตประจำวันให้ดำรง ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- **ส. 4 สร้างสรรค์** หมายถึง เราให้เด็กได้แสดงพฤติกรรม หลายรูปแบบ ได้รู้ได้คิดและเกิดจินตนาการอย่างกว้างขวาง อาจจะไม่เหมือนหรือไม่เหมือนกับผู้อื่นก็ได้

8. เก็บการทำเป็นตัวอย่าง

ครู ได้จัดให้มีมุงรางวัลและเกียรติยศ ที่แสดงผลงานของครูและ นักเรียนรุ่นต่างๆ ที่เคยสอนมาแล้วและได้รับรางวัล เป็นแบบอย่าง ในการสอนให้เด็กเอาอย่างการกระทำที่ดี

นอกจากนั้น ครูยังต้องจับตามองนักเรียนที่จะเป็นต้นแบบ การกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งจะ ยกตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็น และให้นักเรียนตระหนักและคิดว่า นักเรียนเลือกที่จะทำตามแบบอย่างหรือไม่ และจะต้องปรับปรุงแก้ไข อย่างไม่รู้ต่อไป

9. ไม่ว่างเว้นเพลงเกม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการแบ่งกลุ่ม ครูจะใช้เพลงหรือเกมในการแบ่งกลุ่ม และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งขั้นนำ ขั้นสอน และสรุป ฉันจะใช้เทคนิคของเพลง เกม หรือสื่อการเรียนการสอนที่ฉันและนักเรียนช่วยกันผลิตขึ้น เพื่อสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานทุกคน ได้มีส่วนร่วมและแสดงออกด้วยท่าทางที่หลากหลาย อาจเป็นเพลงหรือเกมที่ครูแต่งขึ้น หรือนักเรียนแต่งเองหรือหามาเอง หรือผู้ปกครอง/ชุมชนแต่งขึ้น

10. ทำบทเรียนให้สนุก

การเรียนการสอนเด็กในวัยนี้ ต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง ครูและนักเรียนต้องปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ครูรักเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน ให้กำลังใจสอนจากสิ่งที่ย้ายไปหาสิ่งที่ยาก สอนจากสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว หมวดยุคเครื่องครัว สัตว์เลี้ยง ดอกไม้ เครื่องใช้ไม้สอย การวาดภาพประกอบคำ การเขียนประโยคจากภาพ การเขียนเรื่องสั้นจากภาพ จากจินตนาการ การเขียนแบบเรียนเล่มเล็ก การฟังนิทาน การเล่านิทาน การเล่าเรื่องซ้ำชั้น การศึกษานอกห้องเรียน การสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การสำรวจสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน ฯลฯ

11. ปลุกฝังความรักเพื่อนพ้อง

ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการทำความดีಯ้อมได้ดี จะเน้นการให้รางวัล แก่นักเรียนที่ประพฤติดีเด่น เช่น ยกย่องชมเชย ให้รางวัลด้วยสิ่งของ คะแนน มอบดาวแห่งความสามารถ โดยการสะสมคะแนนจากบัตรคูป้องกันความดี น่านักเรียนออกสัมผัสกับความ เป็นไปตามสภาพที่แท้จริงของโลก เช่น เข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาสัภายในโรงเรียน กิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการ กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมอาหารกลางวัน กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันสุนทรภู่ กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันประณมศึกษา และกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น เพื่อเตรียมตัวสำหรับการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

12. ชี้นแนะคุณธรรม

การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ทั้งในบทเรียน หรือขณะทำการเรียนการสอนหรือนอกห้องเรียน เมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนจะรีบแก้ไขทันที และพูดคุย้าคิดย้าฟังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและติดเป็นนิสัยในการที่จะกระทำแต่ความดี ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่รังแกคนที่ไม่มีความสูงหรืออ่อนแอกว่า ละอายเกรงกลัวต่อการทำสิ่งที่ไม่ดี และรู้สำนึก

1. เยี่ยมห้องขมบ้าน

การพัฒนาครูเครือข่ายตามรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ ครูได้ออกเยี่ยมห้องเรียนของครูเครือข่ายทุกวัน หลังจากนั้น ได้เขียนโครงการบันทึกเสนอ หัวหน้าการจัดทำโครงการให้ครูเครือข่าย ออกเยี่ยมห้องเรียนซึ่งกันและกันออกเยี่ยมเป็นทีม ใช้เวลาเยี่ยมครั้งนี้ 1 วัน ในการเยี่ยมห้องเรียนได้แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ครูเครือข่ายทุกคนมีความตั้งใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆ ที่แนะนำบรรยากาศของการนิเทศเยี่ยมห้องเรียนน่าปลื้มใจมาก ท่านศึกษานิเทศก์อำเภอดึงกับยิ้มแฉ่งหุบไม่ลงเลยจริงๆ ที่เห็นคณะครูเครือข่ายปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

จากนั้น ครูได้สรุปผลการนิเทศเยี่ยมห้องเรียนที่บ้านของครูต้นแบบ และครูได้ออกเยี่ยมบ้านครูเครือข่าย โดยการไปนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้พูดคุยถึงการทำงานที่บ้าน พูดถึงสภาวะเศรษฐกิจกับการทำงานของครู คอยถึงเรื่องการผลิตสื่อการสอน บางคนเมื่อครูไปเยี่ยมที่บ้านไม่เจอดังตามไปที่ไรที่สวนเป็นบรรยากาศที่ฉันไม่ลืมเลยที่ครูเครือข่ายของครู นอกจากจะขยันทำการเรียนการสอนแล้วยังขยันทำอาชีพเสริมอีก เป็นภาพที่น่ารักประทับใจครูจริงๆ

2. ประสานสัมพันธ์

การประสานสัมพันธ์ มีลักษณะเป็นการติดต่อพูดคุยกันเสมอในเวลาหลังเลิกเรียน โดยครูจะไปเยี่ยมครูเครือข่ายที่โรงเรียนและที่บ้านบ้าง ส่วนมากจะไปที่โรงเรียนเพราะจะได้ดูการพัฒนาในการ

ผลิตสื่อ การจัดสภาพแวดล้อม และผลงานของเด็กๆ ผลงานของครู และได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด ประสบการณ์ทุกครั้ง ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ ทุกวันที่ 1 ของเดือน นอกจากนี้แล้วเวลาครูเครือข่ายหรือครูต้นแบบได้ไปอบรม หรือ พัฒนาที่ไหนกลับมาจะนำเอาอะไรใหม่ๆ มาขยายผลและนำความรู้ใหม่ๆ มาฝากเพื่อนๆ ครูเครือข่ายด้วยกัน ทำให้ความสัมพันธ์แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รู้สึกว่าทุกคนพอใจ และเป็นกันเองเหมือนพี่เหมือนน้อง

3. สร้างสรรค์พัฒนา

ครูได้พัฒนางานตลอดเวลา ทั้งพัฒนาเพื่อครูเครือข่าย เพื่อนครูที่มาศึกษาดูงาน เพื่อครูในโรงเรียนในกลุ่ม ตลอดทั้งในอำเภอ ได้พัฒนาเครือข่ายด้วยกัน จัดทัศนศึกษาดูงานร่วมกันระหว่างครูเครือข่าย และครูต้นแบบ มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของครูต้นแบบ และเครือข่ายให้คณะครูในอำเภอ และต่างอำเภอได้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครูเครือข่ายได้ร่วมนำผลงานแสดงทุกครั้งที่ครูต้นแบบจัดนิทรรศการ ได้นำครูเครือข่าย ไปเป็นวิทยากรร่วมในการรับเชิญให้ไปปฏิบัติการเขียนแผนและการผลิตสื่อของโรงเรียนต่างอำเภอด้วย เพื่อให้ครูเครือข่ายได้มีความมั่นใจและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศด้วยความภาคภูมิใจ

4. ปรึกษาชี้แนะ

มีการปรึกษาหารือปัญหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานเสนอแนะแนวทางในการทำงานด้านต่างๆ เช่น การผลิตสื่อ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย การแก้ปัญหาเด็ก เป็นรายกรณี การเขียนแผนการสอน การบันทึกการปฏิบัติงาน การ จัดเก็บผลงานครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังได้ปรึกษาชี้แนะกับครู โรงเรียนต่างๆ ที่มาศึกษาดูงาน ทั้งในด้านการจัดเก็บเอกสาร การ ผลิตใบงาน และฟอร์มของงานธุรการต่างๆ การเตรียมตัวอย่างไรจึง จะได้เป็นครูต้นแบบ สาธิตขั้นตอนวิธีการที่ยืดนักเรียนเป็นสำคัญ การวางตัวและการปฏิบัติตนต่อเพื่อนครูในโรงเรียนเมื่อตัวเองไม่อยู่ การเตรียมงานสอนเมื่อไม่อยู่ เป็นต้น

5. ประชุมสรุปผล

มีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงาน และแก้ไขปัญหาร่วมกันเป็น ประจำทุกเดือน โดยมีศึกษานิเทศก์อำเภอร่วมด้วยทุกครั้ง

ในการนิเทศแบบกัลยาณมิตรในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือสนับสนุนด้วยดีจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนครู และครูเครือข่ายด้วยกัน ทั้งนี้ ยังได้ให้ครูเครือข่ายทำการกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนครูของตนเองใน โรงเรียนเพื่อเป็นการขยายผล สร้างเครือข่ายการศึกษาไทยให้เจริญ ก้าวหน้าต่อไป

นอกจากนี้ คณะครูเครือข่าย ยังได้ร่วมกิจกรรมการนำเสนอ ผลงานจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการ เนื่องในวันครูที่ผ่านมาและ ผลการดำเนินการเป็นที่ยกย่องชมเชยของผู้บังคับบัญชา ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นอย่างมาก

สรุปผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ

จากการดำเนินตามโครงการในระยะเวลา 4 เดือน พบว่า

1. ครูเครือข่ายทุกคนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ครูเครือข่ายสามารถนำความรู้ที่เผยแพร่ให้ประยุกต์ใช้ได้ดีมาก
3. ครูเครือข่ายทุกคนได้ร่วมกิจกรรมการศึกษาดูงาน การสังเกตการสอนเพื่อนครูด้วยกัน และการเยี่ยมชั้นเรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ดีมาก
4. ครูเครือข่าย มีแฟ้มพัฒนางาน (Portfolio)
5. ครูเครือข่ายมีรูปแบบการสอนที่เป็นแนวการสอนของตนเอง โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ
6. ครูเครือข่ายและครูต้นแบบได้ประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน (สัปดาห์แรกของเดือน)

การส่งเสริม สนับสนุน

การดำเนินการเผยแพร่ผลงานครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากครูเครือข่ายทุกคน ตลอดจนครูทั่วไป ให้ความสนใจและใฝ่ที่จะพัฒนาตนเอง จึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น อีกทั้งผู้บริหารและที่ปรึกษาได้ให้ความสำคัญและให้กำลังใจเป็นอย่างดี นอกจากนี้จากการดำเนินงานพบว่า ครูต้นแบบได้กระตุ้นให้ครู

เครือข่ายมีความกระตือรือร้นในการปฏิรูปและพัฒนาศักยภาพในด้านการเรียนการสอนและช่วยนำทางในการจัดแฟ้มพัฒนางานวิชาการ การผลิตสื่อ การจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย ทำให้ครูเครือข่ายเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น สามารถนำไปใช้ประยุกต์ได้ดี

จากครูต้นแบบขยาย สู่เพื่อนครูเตรียมขยาย อย่างไม่หยุดยั้ง

เมื่อครูได้เป็นครูต้นแบบแล้ว ครูจะต้องเป็นแบบอย่างและที่ปรึกษาให้กับคณะครูที่มาศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ ครูจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรม ดูงานอยู่เสมอ เช่น

1. เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ในโรงเรียน ครั้งที่ 10 (วทร.10) ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ความรู้ที่หลากหลายและได้นำไปพัฒนาการเรียนการสอนที่หลากหลายยิ่งขึ้น พัฒนาการผลิตสื่อการเรียนการสอน และได้นำความรู้ที่ได้มาขยายผลให้กับคณะครูในโรงเรียน ครูเครือข่าย ตลอดจนผู้ที่มาศึกษาดูงานของฉันให้ได้รับเช่นเดียวกัน
2. เข้าอบรมการวิจัยในชั้นเรียนที่โรงแรมบ้านเชียง อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี ได้นำแนวการผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับช่วยเหลือเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ มาให้ปรับปรุงนักเรียนที่บกพร่องในชั้นเรียนของตนเอง และได้ขยายผล

กับคณะครูในโรงเรียนและครูที่มาศึกษาดูงาน

3. อบรมปฏิรูปการเรียนรู้สู่การพัฒนาผลงานทางวิชาการ
4. อบรมสังเกตการณ์ปฏิรูปการเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนนำร่อง
5. เข้าอบรมปฏิรูปการเรียนรู้เรื่อง กลไกปฏิรูปสู่ ...การแนะแนว
6. ประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูต้นแบบ
7. ร่วมจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษา (คู่มือครู) ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และได้บันทึกเสนอให้กับผู้บริหารได้รับทราบ
8. อบรมการใช้สื่อคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บข้อมูลทางวิชาการ ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน และของตนเองและได้ขยายผลกับคณะครูในโรงเรียน
9. อบรมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวิธีการเรียน ของนักเรียน ได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการเขียน แผนการสอนที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนของผู้เรียน และได้ขยายผลกับคณะครูที่มาศึกษาดูงาน
10. ดูงานการศึกษาที่อนุบาลระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน มาปรับปรุงพัฒนา และจัดทำงานทางวิชาการ อาจารย์ 3
11. ร่วมสัมมนาทางวิชาการที่สถาบันราชภัฏอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เรื่อง กว่าจะได้เป็น Master Teacher กระตุ้นจิตวิญญาณของนักศึกษาปีสุดท้าย ที่จะจบการ

ศึกษาให้ได้มีความกระตือรือร้นในการที่จะออกไปเป็นครูที่ดีของประเทศชาติ ผลการสัมมนาคาดว่านักศึกษาที่เข้าร่วมประมาณ 40 คน มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่ดีในอนาคต

12. อบรมและสัมมนาครูโรงเรียนแกนนำ
13. เป็นวิทยากรอบรม ร่วมพัฒนาเพื่อครูเทศบาล
14. เป็นวิทยากรอบรม เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการปฏิรูปและการเตรียมตัวอย่างไร จึงได้เป็นครูต้นแบบ
15. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูโรงเรียนต่างๆ เช่น โรงเรียนบ้านหนองกง โรงเรียนบ้านนาฝาย โรงเรียนบ้านสวนหม่อน โรงเรียนนงกะบา โรงเรียนคำกุงประชานุกูล โรงเรียนบ้านผาสุกประชานุกูล โรงเรียนบ้านผาทอง โรงเรียนบ้านคำน้อย โรงเรียนบ้านวังทอง ฯลฯ

จากผลการขยายเครือข่ายด้วยความสมัครใจ ด้วยจิตวิญญาณและศรัทธาในวิชาชีพครู แม้ว่าจะผ่านมา 1 ปีแล้ว ยังมีครูที่สนใจที่จะพัฒนาตนเองสมัครเข้าเป็นเครือข่ายของครูอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะอยู่ไกล บางคนสมัครทางโทรศัพท์ และนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทางโทรศัพท์ บางท่านก็ใช้จดหมายในการสมัคร ซึ่งฉันได้เห็นการกระตือรือร้นของเพื่อนครูเครือข่ายแล้ว ครูยังมีกำลังใจที่จะพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

แนะนำครูต้นแบบ

ปี 2 5 4 2

แนะนำตัวฉบับแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล นางมณีวรรณ จิตธรรมมา

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7

สถานที่ทำงาน/สังกัด

ชื่อสถานที่ โรงเรียนบ้านค้ายาง

สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ตำบลผาสุก อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
รหัสไปรษณีย์ 41280

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 3 ถนนวาริชภูมิ-วังสามหมอ
ตำบลผาสุก อำเภอสามหมอ จังหวัดอุดรธานี
รหัสไปรษณีย์ 41280

โทรศัพท์

โทรศัพท์ที่ทำงาน 0-4238-9161

โทรศัพท์ที่บ้าน 0-4325-1757

โทรศัพท์มือถือ 0-1974-7507

0-1260-0373

คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ดร.นงราม เศรษฐพานิช

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา

นางสาวมยุรี จารูปาณ

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางมณีวรรณ จิตธรรมมา ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชา ทุกกลุ่มประสบการณ์ ระดับ ประถมศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

อาจารย์ไพเราะ พุ่มมัน

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวสมรฉวีกร อ่องเอิบ

นางสาวภทิตดา พันธุมเสน

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

นางสาวอุษา คงสาย

ผู้จัดทำ บรรณาธิการ

ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ

ผู้ประสาน

นายสมยศ พันธุ์โอฬารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรีน

กระบวนการ	คือ	สะพานของการเรียนรู้
ครู	คือ	แม่แบบของพฤติกรรม
เป้าหมาย	คือ	การสร้างสรรค์ปัญญา เพื่อพัฒนาประเทศ

มณีวรรณ จิตธรรมมา

บันทึกท้ายเล่ม
